

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. I. Difficultas proposita, triplici conclusione resolvitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

§. I.

Difficultas proposita, triplici conclusione resolvitur.

Dico primò: Sacramentum esse in genere signi. Ita D. Thomas hic art. 1. ubi hanc conclusionem non aliter probat, quam ex communi SS. Patrum & Theologorum usurpatione & consensu: cum enim (ut supra diximus) aliquid possit dici sacrum tribus modis, nempe formaliter, effectivè, & significativè; Theologi hanc ultimam acceptionem præcipuè attendunt, & Sacramentum usurpant, prout signi sanctitatis habitudinem importat. Eodem modo accipitur & usurpatur à SS. Patribus, qui sæpè Sacramenta appellant symbola & signa, ut Dionysius lib. de celesti Hierarch. cap. 2. & 3. Ambrosius lib. 4. de Sacramentis, Damascenus lib. 4. de fide cap. 11. & Augustinus lib. 10. de Civit. Dei cap. 5. ubi (ut supra vidimus) hanc hujus nominis Sacramentum etymologiam adducit, Sacramentum, id est sacrum signum. Et Epist. 5. sic ait: Longum est convenienter disputare de varietate signorum, quæ cum ad res sacras pertinent, Sacramenta appellantur. Demùm S. Bernardus serm. de Cæna Domini, docet Sacramentum esse sacrum signum.

Hæc ratio D. Thomæ magis est conclusio explicativa, quam demonstrativa; quia ut ait Suarez in commentario primi articuli, significatio vocum ex usu tantum probari potest, & quaestiones quæ sunt de quidditate vel essentiali rerum, nec tractari, nec expediri à nobis possunt, nisi vocum significatio ex communi modo loquendi supponatur.

2. Dico secundò: loquendo de causalitate strictè sumpta, pro causâ physica & efficiente instrumentali, Sacramentum ut sic, non est in genere causæ: benè tamen loquendo de causâ latè, hoc est de causâ efficiente moraliter, vel de causâ formali sacrativa. Ita Martinez à Prado loco supra citato.

3. Prima pars patet, Nam ratio generica debet reperiri in omnibus generis speciebus: Sed causare instrumentaliter physicè sanctitatè, nõ convenit omnibus Sacramentis, nam Sacramenta veteris legis erant vera Sacramenta, & tamen gratiam non causabant physicè, sed duntaxat moraliter: Ergo loquendo de causalitate strictè sumpta, seu de causalitate physica instrumentali, Sacramentum ut sic non est in genere causæ.

4. Secunda verò pars ratione oppositâ suadetur: Nam Sacramenta veteris legis moraliter saltem & improprie causabant gratiâ: Ergo loquendo de causâ sanctitatis latè & improprie, illa cõvenit omnibus Sacramentis, subindèq; Sacramentum ut sic, potest dici esse in genere causæ, loquendo de causâ latè & improprie. Antecedens verò constabit ex dicendis infra, cum agemus de causalitate Sacramentorum, & breviter hic suaderi potest. Sacramenta veteris legis erant signa & figura passionis Christi futura, cujus intuitu Deus gratiam in antiqua lege conferebat, ut communitè docent Theologi in Tract. de Incarnatione, & nos ibidem ostendimus: Sed à ratione signi vis excitativa moraliter inseparabilis est: Ergo Sacramenta veteris legis habebant vim moralem excitativam, quâ Deum movebant ad gratiam conferendam, licet non continerent vim instrumentalem productivam gratiæ, sicut Sacramenta novæ legis, idèdque vacua & egena

Disp. 21. art. 7. §. 3.

A elementa ab Apostolo appellantur: ut dicemus infra, cum de circumcissione agemus.

Addo cum Martinez à Prado, quod licet loquendo de causalitate effectiva in communi, abstrahit à propria & impropria, à physica & moralis, daretur illam omnibus Sacramentis convenire, loquendo tamen de causâ formaliter sacrativa, certum est illam cuiuslibet Sacramento competere, quia ut docet D. Thomas 2. quæst. 101 art. 4. Sacramenta consecrant conscientiam, Unde quæst. 102 art. 5. sic habetur: Sacramenta proprie dicuntur illa que adhibentur in cultoribus ad quandam consecrationem, per quam licet deputantur quodammodo ad cultum Dei. Et in hoc sensu docet in 4. sent. dist. 1. quæst. 1. art. 1. quæst. 1. art. 1. quæst. 1. art. 1.

B 1. quæst. 1. art. 1. Sacramentum importare causalitatem ad rem. Quod loquendo de causalitate effectiva propria, non semper est verum; loquendo tamen de causâ latè, pro causâ formaliter sacrativa, de omnibus verificatur, ut notat idem S. Doctor hic art. 1. ad 1.

Confirmatur: Idem Doctor Angelicus loco citato ex primo libro sententiarum quæst. 1. approbat hanc definitionem Sacramenti tractatam à Magistro sententiarum: Sacramentum est invisibile gratiæ visibile forma, ut imaginem gratiæ causa existat. Et quæst. 1. art. 1. hanc etiam referent probat Hugonis Victorini definitionem: Sacramentum est corporale, vel materiale elementum, extrinsecus oculis suppositum, ex institutione significans, & ex similitudine representans, & ex sanctificatione invisibilem gratiam continens. Et ibid. quæst. 1. art. 1. sic ait: Sacramentum simpliciter est quod causat sanctitatem, quod autem significat tantum, non est sacramentum nisi secundum quid, & idèd esse causam ponitur in definitione Sacramenti. Censet ergo S. Doctor aliquam causalitatem vel efficientem moralem, vel formalem sacrativam, esse de ratione Sacramenti, subindèdque illud non solum in genere signi, sed etiam in genere causæ collocari debere.

Dico tertio: quamvis Sacramentum sit solum in genere signi & causæ, melius tamen & convenientius dicitur esse in genere signi, quam in genere causæ.

Hæc conclusio sequitur ex dictis in præcedentibus: Licet enim ratio signi, & ratio causæ, Sacramento in communi conveniat, ratio tamen signi est prior, & convenit omnibus Sacramentis cum prioritate & rigore; ratio verò causæ est posterior, saltem per rationem, & in rigore non convenit omnibus Sacramentis, sed improprie tantum & largè accepta, ut præcedenti conclusione declaravimus: Ergo Sacramentum melius & convenientius in genere signi, quam in genere causæ esse dicitur, & idèd D. Thomas hic art. 1. simpliciter & absolute asserit sacramentum poni in genere signi, quamvis in 4. sent. dist. 1. qu. 1. art. 1. ipsum in genere causæ & signi solum collocari docuisset, ut patet ex testimonio supra adductis.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Objicies primò contra primam conclusionem: Si sacramentum in communi, esset formaliter in genere signi, vel naturalis, vel ad placitum? Non naturalis, quandoquidem ex quo constat, non significant naturaliter gratiam sanctificantem. Neque instrumentalis, live ad placitum, aliàs cum signum ad placitum, formaliter